

klinisk inriktning på professuren i socialmedicin i Umeå.

Höstmöte i Uppsala

Föreningen kommer tillsammans med socialmedicinska institutionen vid Akademiska sjukhuset att ordna ett höstmöte i Uppsala fredag 26 september. Temat blir *Hälsoekonomi*. Detaljprogram kommer att skickas ut i slutet av sommaren.

Efterfrågad socialmedicin

Intresset för socialmedicin och efterfrågan på socialmedicinska insatser ökar i samhället. Behovet står emellertid i skarp kontrast till den begränsade kapacitet som socialmedicinen har idag. Detta är en av de aktuella frågor som föreningen kommer att arbeta med under hösten.



En värdefull rapport om missbruksvård.

LENNART JONASSON, LARS SVEDBERG m.fl.

Vart tar "gubbarna" vägen?

Studentlitteratur, Lund 1979. 86 s.

Vart tar "gubbarna vägen?" är en rapport om äldre missbrukares situation i Stockholm. Det är ett intres-

sant och lärorikt aktstycke.

De finns i alla våra samhällen, det är inte svårt att finna dem. Vi har en rad olika benämningar på dem som "fyllgubbar", "gubbar" och "a-lagare". Medvetet har vi fört in dem under begrepp som vi givit låg status och lite löjeväckande karaktär. "Gubbarna" utgör inte någon enhetlig grupp, men de har dock så mycket gemensamt att det inte föreligger några svårigheter att klassificera dem.

Rapporten har delats in i tre avsnitt. I första delen ges en verklighetstrogen bild av de villkor som gruppen äldre alkoholmissbrukare levtt och lever under. Här lämnar författarna en rad fakta om förändringar i vårt samhälle och de konsekvenser som dessa fått för gruppen äldre missbrukare. Vi finner här nog så intressanta uppgifter om "gubbarnas" relationer till socialvården, socialförsäkringssystemet, arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Visst är det uppbyggligt att få del av uppgifter hur utsatta grupper får det bättre, men nog dämpas glädjen en del när man märker att insatserna främst kommit till stånd av andra skäl än den underprivilegierades bästa. Man får kanske förtidspension för att på ett lämpligt sätt avföras från arbetsmarknaden. Och det är inte otänkbart att lägenheten erhålls just därför att det råder överskott på vissa bostäder. Andra exempel skulle kunna ges. Det tillhör inte sällsyntheterna att missbrukare kommer i besittning av förmåner på grund av att tomrum skall fyllas.

I det andra avsnittet beskrivs fyra projekt som oberoende av varandra försökt finna nya former för arbetet med de äldre alkoholmissbrukarna. Här rör det sig om ett annorlunda och i viss mån nyskapande arbete. Genom dokumentationen får läsaren möjlighet att jämföra de olika projektens uppläggning, innehåll och utveckling. Det är en till verkligheten knuten skildring om konkreta arbetsinsatser som här får en belysning. Författarna har inte sökt dölja

de svårigheter som man mött och de misstag man begått inom projektarbetet.

I den tredje delen företas en analys av arbetet inom de fyra projekten genom att man tar fram såväl möjligheter till nyskapande som begränsningar inom verksamheterna med gruppen äldre alkoholmissbrukare. Analysen företas utifrån frågeställningarna: vikten av humanitärt arbete inom socialvården, vikten av att återerövra praktiken och därmed återvända till fältet, vikten av teori och så vidare".

Frågan ställs om arbetet bland "gubbarna" är en viktig uppgift för socialvården. Allt fler människor blir utslagna, inte endast på arbetsmarknaden utan i samhället som helhet, och lämnas ensamma, övergivna och isolerade. Det gäller såväl unga som äldre människor. I ett allt mer hårdnande samhällsklimat är det främst de svaga som drabbas. Så gott som dagligen kan vi beskåda en otäck utstampning av människor. De utslagnas situation utgör ett stort och växande problem.

Som svar på frågan om arbetet bland "gubbarna" är en angelägen uppgift för socialvården säger författarna att insatserna för utslagna människor samt för barn och ungdom i farozonen är socialvårdens viktigaste uppgift. I rapporten kan man läsa följande synpunkter: "det är socialvårdens skyldighet att värna om de människor som inte, på grund av samhällets utformning och personliga problem, klarar av dagens samhälle". Här betonas att det ofta rör sig om ett fortgående socialt arbete som har sin förankring i humanistiska grundvalar. Uppsökande verksamhet, att vidmakthålla sociala kontakter samt visa människor omtanke och respekt är viktiga delar i den mänskliga tillvaron enligt författarna. Vidare sägs att en god social kontroll behövs för att stimulera människorna till att bli kvar i ett konstruktivt socialt sammanhang. Författarna påstår att social kontroll är en nödvändighet. De säger: "Att

påstå att socialarbetarna hindrar informell kontroll med sin närvaro är cyniskt, det har de senaste åren visat. Socialvårdens roll är och måste i framtiden vara att hjälpa utslagna människor till ett värdigt liv. Det innebär ibland utövande av social kontroll. Social kontroll, även från myndigheter, är paradoxalt nog nödvändig. När socialvården fransäger sig ansvaret för "gubbarna" och andra utslagna grupper, träder inga andra in".

Rapporten tar även upp frågan om specialisering inom det socialvårdande arbetet. Svaret som lämnas är entydigt. Det behövs en viss specialisering i arbetet med de utslagna.

Vidare sägs i rapporten att det erfordras professionella kunskaper för att nå framgång i det sociala förändringsarbetet med utsatta grupper. Det räcker inte med erfarenhet, känsla och praktiskt handlag. Utan teorier kommer arbetet att stagnera och leva en tynande tillvaro, menar författarna.

Enligt min uppfattning är det här en värdefull rapport som man kan hämta stöd och idéer ur för fortsatt arbete med utslagna människor. Det finns en vänlig, medmänsklig anda i rapporten, en positiv grundton som jag låtit mig imponeras av.

Sven Fisk

Terapeutiskt artisteri i amerikansk tappning

JAY HALEY

Familjeterapi — hur man löser problem

Natur och Kultur, Nacka 1979, 204 s., ca kr 75.— inkl moms

Jay Haley är en välkänd författare även för den svenska läsaren. "Psyko-terapi — strategi och teknik" och "Strategisk psyko-terapi" är två av de mest kända böckerna i Haleys produktion. Originaltiteln på den här boken är "Problem-Solving

Therapy" (utgiven 1976) som väl är något för fritt översatt till "Familjeterapi". Detta är synd, eftersom boken egentligen inte handlar så mycket om familjeterapi.

Till att börja med bör man konstatera, att boken ej är skriven för lek-mannen. Kapitelrubrikerna — "Det första samtalet", "Att ge direktiv", "Kommunikation som informationsmattpisar och som metafor" — vittnar om Haleys goda intentioner att ge praktiska och detaljerade råd åt terapeuten.

Haley betonar vikten av att psykologiska problem alltid är ett grupproblemm, som berör flera människor samtidigt, t ex inom familjen. Han anser att terapin blir effektivare och snabbare om flera människor deltar i samtalen. Han tycker att terapiprocessen ej skall vara så verbal som den brukar vara. Handling, att uppvisa det "problematiske" beteendet under terapin är viktigt, man skall t o m gråta på beställning under terapitimmen.

"Att ge direktiv" är ett kapitel i boken som grundas på Milton H Ericksons tankegångar om detta ämne. Allt som görs i psyko-terapi kan betraktas som direktiv, säger Haley. Terapeuten överför obönhörligen sin ideologi till patienten. Här följer sedan några finurliga knep ur Ericksons uppfinningsrika konstnärregister, föga tilltalande för den vanliga terapeuten. "Om terapeuten uppträder som om han vet vad han talar om, blir folk mera benägna att göra som han säger". Detta och liknande påståenden finns det gott om i boken. Saken blir inte enklare när Haley kommer in i metaforernas rike. Ericksons "paradoxala" uppgifter är nästan bisarra i sammanhanget. Haley betonar att symptomet inte är en informationsmattpis utan en analogi, som syftar på en mångfald aspekter av personens situation.

Koalition och allianser bildas mellan olika människor i en grupp. Haley anser, att en erfaren terapeut kan skickligt ambulera mellan de oli-

ka koalitioner. Han tycker att terapins konst innebär att man kan övergå från hjälparollen till en mera jämlik relation med hjälp av olika tekniker. Låt mig som avskräckande exempel citera en liten sekvens ur kap "Terapi i stadier" — "Denna metod att hindra en familj från att förändras är effektiv när det gäller känsliga, överdrivet ängsliga medelklassföräldrar, men inte lika effektiv ifråga om familjer ur arbetarklassen". Haley, liksom en del andra familjeterapeuter, visar förrakt för allt material som inte hör till dagens situation. Ett skickligt (?) terapiartisti tycks vara viktigare i terapiprocessen är "onödigt" bakgrundsmaterial.

Haley ägnar nästan ett helt kapitel åt terapeututbildningen. Kontentan av detta är — med tanke på den rika floran av terapeutiska modeller framför allt i USA — att blivande terapeuter ej skall välja en skola som har en annan teoribakgrund än deras egen.

Till sist kommer Haley in på etiska frågor: Går det att vara *ärlig* mot en patient i en terapisituation? Författaren tycker inte, att det går att bedriva psyko-terapi utan att manipulera med människor. Enligt honom är terapins mening att försöka påverka människor att förändras. Förändring är terapins syfte.

Haley anser "att vi måste acceptera det faktum att den terapeutiska situationen inte är en ärlig, mänsklig relation; den är en betalningssituation". "Terapeuten tar emot pengar för att vara mänsklig mot en patient, vilket är ganska omänskligt". Haley betonar till sist att det är osannolikt, att ett ärligt delgivande av insikter inom ramen för en betald relation kan lösa de problem som patienten betalar för att bli kvitt. Detta är starka salvor mot terapimekanismen, men inte utan en smula sanning.

Haleys bok är en mycket amerikansk bok. Översättningen förstärker märkvärdigt nog ytterligare känslan av att boken ej handlar om svenska förhållanden. Boken, som

uppenbarligen är skriven för fackmannen, innehåller en uppsjö av godbitar för kännaren. Godbitar av både viktig och mera tvivelaktig karaktär. Milton H Erickson spökar också starkt mellan raderna. Haleys suggestivt framförda uttalanden om terapiprocessen kan väcka "den sovande björnen" hos något förslöade terapeuter.

Bokens litteraturanvisningar är kaotiska, dessvärre.

Michael Ben-Menachem

Människovärdigare anstalter ett vapen mot fångarna?

POCKETTIDNINGEN R, nr 4/1979

Internt

Prisma, Lund 1979, 144 s, ca kr 22.50 inkl moms

Detta nummer är skrivet av fångar till fångar. Det ligger mycket av anklagelser i inläggen: vad har hänt med fångkampen som skakade samhället på 1960-talet och gjorde fångarna medvetna? Har kampen självdött och varför är den nya fånggenerationen så passiv och kraftlös?

De som var med på den gamla tiden berättar om fångarnas aktionsteknik. Då handlade det om solidaritet mellan förtryckta. Med bitterhet konstaterar man att knarkets isteg på anstalterna brutit ner kampviljan och försvagat fångarnas moral. Röster från cellerna talar om suget efter knark, sex, porr och "orgasmer med papperstjejer". Kontaktlösheten finns och man drar sig undan. För de gamla fångkämparna är det fråga om underkastelse och verklighetsflykt, feghet, rädsla och splittring.

Det riktas anklagelser mot kriminalvårdsstyrelsen för att den medvetet bidragit till nedbrytningsprocessen genom sin defaitism i förhållande till knarket. De styrande anses ha gett upp och ser nu stillatigande hur knarket sprider sig i cellerna. De anklagas också för att skapa lyckosur-

rogat för fångarna genom att sätta in TV, krukväxter, heltäckningsmattor i cellerna och färga betongen i kulverterna med glada färger. På så sätt anses de styrande effektivt ha kunnat lura fångarna och få dem att blunda för verkligheten och neutralisera deras kampvilja.

I stället blickar fångarna tillbaka till kampåren. Man talar gärna om de resultat som uppnåddes och hur fångarna fick igenom sina krav, om strejker och väl planerade aktioner. Det finns också gamla fångkämpar som ser fram emot en tid som åter ska präglas av gemenskap och solidaritet i leden. Med en annan fångmoral hoppas man att kampen åter skall tas upp. Men det skorrar rostigt och någon riktig stridsvilja är svår att mobilisera.

Det sägs i klartext att kampen, vilken från början gick ut på att tvinga fram ett riktigt behandlingsprogram som syftade till att skapa medvetna människor som höll sig borta från kåken, i dag övergått till pryltänkande och fight om vackrare fångelser. För anmälaren verkar det paradoxalt att 1960-talets kamp för människovärdigare anstalter med högre standard och komfort, nu betraktas som ett vapen mot fångarna. Det kanske ligger en sanning i det gamla ordspråket att mätt mage gör inte uppror.

Erland Aspelin

Mångsidig men inte helt färs k kunskap om självsvält

MARA SELVINI PALAZZOLI

Anorexi

Boken om självsvält

Natur och Kultur, Borås 1979, 275 s, ca kr 90: - inkl moms

Boken publicerades först 1963 under titeln "L'anoressia mentale". Den nya utgåva kompletterades framför allt med de kapitel, som handlar om familjeterapi.

När man öppnar boken frågar man sig automatiskt, varför utges denna nästan tjuo år gamla bok med mestadels minst trettio år gamla litteraturhänvisningar just nu i Sverige? Till vilken nytta är boken för de psykologer, psykiatriker och övriga vårdpersonal, som bokens författare vänder sig till? Detta är berättigade frågor och de kan svårligen besvaras entydigt.

Man bör redan här betona att boken är en välskriven bok, där författarinnan med klar och personlig stil belyser problemkomplexet anorexia nervosa. Framför allt är den historiska översikten och definitions- och diagnosfrågorna betr anorexia av särskilt värde. Bokens inte mindre än 27 kapitel försöker på ett enträget och konsekvent sätt penetrera detta svåra psykologiska problems labyrint.

Man bör ha klart för sig, att i termen Anorexia nervosa är ordet anorexia (brist på aptit) vilseledande. Det är ordet nervosa som är intressant. En del patienter längtar ej efter mat. En del vill men vågar ej äta, en del äter och kräks sedan, och det finns alla möjliga och omöjliga varianter av smussel med maten. Miljöanpassade använder patienterna de mest skiftande sätt att fiffla med maten. Resultatet är detsamma.

Människor (mestadels kvinnor) med detta problem är på väg att systematiskt och konsekvent svälta ihjäl sig. Varför? Författarinnan försöker belysa problemet ur många olika synvinklar.

Hon tar först upp den moderna kvinnans motsägelsefulla roller. Hon måste göra karriär, vara yrkeskvinna och mor, hemmafru och modemedveten skönhet. I de flesta samhällen är den korpulenta kvinnan en löjlig figur. Inlärningsaspekterna är av särskild betydelse.

"Innan barnet kan reglera sin egen diet rationellt på basis av sina egna behov och sin matlust måste det genomgå en lång inlärningsprocess..." i familjen. Palazzoli befattar sig sedan med utvecklingspsyko-

logi enligt Sullivans modell. "Svälten blir det symtomatiska uttrycket för ett sökande efter trygghet och makt." Med tanke på att Palazzoli är psykoanalytiker är det överraskande hur litet utrymme hon ger problemets sexuella anknytningar. (Amenorré – utebliven menstruation – är en av anorexia nervosas säkraste symtom).

Författaren avvisar teorin om att anorexipatienten har en stark drift till självförstörelse. Denna typ av motstånd mot kroppen är ej det samma som dödslängtan. Anorexipatienten "leker" med sin kropp och förstår ofta inte riktigt allvaret i denna lek.

Sedan övergår Palazzoli till behandlingsfasen där man får dra den konklusionen att en somatisk behandling sällan är bra men ej sällan nödvändig. Psykoterapi betyder psykoanalys för Palazzoli åtminstone fram till kap 23, där hon gör en kovändning och entusiastiskt beskriver Haleys familjeterapeutiska modell för schizofrena familjer. Det hör till saken, att Haley själv har hunnit modifiera sin syn på familjeterapin åtskilliga gånger sedan dess. Men åter till saken.

Trots gedigna fallbeskrivningar, patientberättelser, anekdoter och självbiografier är Palazzolis metod att arbeta med anorexipatienten långtifrån tydlig. "Att försöka lyssna, skaffa sig så mycket information som möjligt och i görligaste mån utforska familjerelationernas mönster" – är tyvärr något för allmänna råd för den blivande terapeuten.

Det finns dock en hel del mycket praktiska anvisningar i boken. Författaren betonar t ex att patienterna i allmänhet är minderåriga och som sådana ekonomiskt och på annat sätt beroende av sina föräldrar, samt att det ofta är föräldrarna och inte patienterna som väljer den psyko-terapeutiska behandlingsmodellen. Oftast ställs patienten inför ett val; antingen sjukhusintagning med tvångsmatning eller terapi. Detta faktum har stor betydelse sedan när

det gäller den psyko-terapeutiska behandlingen. Palazzoli glömmar ej heller de kriterier efter vilka terapiresultatet kan bedömas.

De sista kapitlen i boken handlar om familjeterapeutiska behandlingsmodeller. Palazzoli kan trots sin entusiasm för denna behandlingsmodell ej "släppa" patienten. Det handlar mest om "patientens familj" och ej om en familj som har anorexia-problematik. Att denna så allvarliga beteendestörning kallas för sjukdom – familjesjukdom? – är dock ej helt oväntad.

Summa summarum: Vi får en gedigen och mångsidigt skriven bok om ett svårt och komplicerat problem. Visserligen är boken något föråldrad även i sina "färska" kapitel, men å andra sidan är den välskriven och inspirerar till djupare studium i ämnet.

Michael Ben-Menachem

Rattfylleridomar – en oenhetlig hovrättspraxis

ULF LINDQUIST

Rattfylleri

LiberFörlag, Uddevalla 1979, 199 s., ca kr 65:– inkl moms

Domstolarnas påföljdspraxis har allmänt intresse. Brottsbalken erbjuder ett differentierat påföljdsval men frågan, hur stort utrymme för icke-frihetsberövande påföljder bör vara, är omtvistad. Enligt trafikbrottslagen leder rattfylleri av allmänpreventiva skäl till fängelse, om inte undantagsvis mildrande omständigheter talar för bötesstraff. Men praxis har under senare år mjukats upp. I allt fler fall anses nu *särskilda skäl* kunna åberopas för skyddstillsyn eller villkorlig dom.

Självfallet är det angeläget att närmare undersöka vad domstolarna lägger in i begreppet "särskilda skäl". HD har här i ett antal upp-

märksammade fall lämnat viss vägledning. Från denna utgångspunkt har Lindquist granskat samtliga domar avseende rattfylleri som meddelats av Svea hovrätt (fem avdelningar) och övriga hovrätter under åren 1976 och 1977. Det rör sig om tillhoppa 1085 rattfyllerimål. Lindquist har därefter valt ut och refererat 335 domar, i vilka påföljdsfrågan närmare prövats av hovrätterna. Det primära syftet med undersökningen anges vara att studera domstolarnas argument, inte att göra en rättsfalls-samling.

Av det presenterade materialet framgår ganska klart att hovrätterna i sin bedömning ger snäv innebörd åt "särskilda skäl". Det förekommer sällan att domstolarna anför brottets svårhetsgrad eller straffvärde som argument mot att döma till fängelse. I stället gäller det huvudsakligen omständigheter som knyter an till den tilltalades personliga förhållanden. Att den tilltalade efter brottet blivit tvångsintagen på vårdanstalt eller själv underkastat sig institutionsvård kan således betraktas som skäl för att allmänpreventionen blivit tillgodosedd. Ett ofta återkommande skäl mot fängelsestraff är också att man inte vill äventyra en pågående behandling och anpassning. Överhuvudtaget är domstolarna öppna för att ta hänsyn till psykiska risker som förbinds med ett frihetsstraff.

Andra särskilda skäl kan vara den tilltalades ålder eller att den tilltalade har en vårdnadsuppgift som skulle äventyras genom ett fängelsestraff. Lindquist konstaterar att kvinnliga rattfyllerister relativt sett i betydligt större utsträckning än manliga undgår fängelse. Att den tilltalade är välanpassad anses däremot inte utgöra särskilt skäl för fri-vårdspåföljd, inte heller att ett fängelsestraff innebär störning i den tilltalades förvärvsverksamhet.

Från systematisk synpunkt hade det varit önskvärt om de refererade domarna – i stället för att tas upp kronologiskt under varje hovrätt –

hade redovisats under särskilda rubriker beroende på vilka särskilda skäl som åberopats. Det skulle i så fall vara lättare att jämföra domarna och få fram skillnader i hovrätternas bedömningar. Det står nämligen klart att man ännu inte kunnat uppnå någon helt enhetlig praxis på detta område. Vad en hovrättsavdelning i ett fall anser vara särskilt skäl för att döma till skyddstillsyn kan en annan avdelning i liknande fall skriva bort som ovidkommande. Genom att Lindquist så utförligt redovisar domstolarnas motiveringar i den ena eller andra riktningen, bör undersökningen kunna få stor betydelse i strävandena att åstadkomma jämnare hovrättspraxis. Redan härigenom är arbetet mycket förtjänstfullt.

Frågorna om påföljdsval och straffmätning har fått ett kriminalpolitiskt intresse. Det har lagts på den nyligen tillsatta fängelsestraffkommittén att pröva om anledning finns att införa särskilda regler härom i syfte att få säkrare och mera enhetlig tillämpning av straffsystemet. Kommittén behöver därför säkerligen göra ganska ingående studier av påföljdspraxis. Även i det sammanhanget kommer Lindquists undersökning att utgöra ett viktigt underlag.

Erland Aspelin

Våra recensenter

Erland Aspelin är hovrättsråd vid Skånska Hovrätten, Malmö, *Sven Fisk* socialchef i Vilhelmina, fil dr *Michael Ben-Mena-chem* är verksam vid psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.

I dagens frågor

Red: Sten Söderberg

Att få sin egen doktor

I syfte att förbättra kontinuiteten i hälso- och sjukvården föreslår statsrådet Elisabet Holm en rad åtgärder i en proposition. Dessa skall bl.a. göra det lättare för patienter att få träffa samma läkare och annan personal vid återbesök.

Reformverksamheten på hälso- och sjukvårdsområdet är, efter vad som framgår av regeringsförklaringen, inriktad på förebyggande insatser, utbyggnad av öppenvård och hem-sjukvård samt system med husläkare och mindre vårdenheter.

Detta förutsätter enligt statsrådet organisatoriska förändringar, attitydförändringar och vissa resursförstärkningar. Det är ett arbete på lång sikt. Nu föreslås dock ett åtgärdsprogram på organisations- och personalpolitiska området som bättre skall kunna tillgodose patienternas rättmätiga önskemål om trygghet och kontinuitet i vården.

Bland åtgärderna kan nämnas en ökad efterutbildning för sjukvårdspersonalen samt stöd till utvecklingsprojekt inom primärvårdens område.

Vidare föreslås att planeringsramen för vårdlärlarlinjen ökas med 48 platser nästa budgetår. Platserna kommer att placeras i Stockholms, Uppsalas och Umeås högskoleregioner.

De privatpraktiserande läkarnas situation skall studeras av en särskilt tillsatt arbetsgrupp.

I propositionen lämnas också förslag till anslag för sjukvårdens och socialvårdens planerings- och ra-

tionaliseringsinstitut (Spri) och institutet för psykosocial miljömedicin.

Som möjligheter att skapa fasta kontakter mellan patienter och vårdpersonal inom såväl den öppna vården som vården inom sjukhus föreslås bl.a. följande:

Långtidsplanering av läkarnas tjänstgöring och ledigheter m.m. samordnas med patientbokningssystemet. Tider reserveras i läkarnas mottagning för återbesök och för akuta besök av "gamla" patienter.

System för arbete i läkarteam organiseras så att om efterfrågad läkare inte är i tjänst kan annan läkare som haft kontakt med patienten träda in.

Vårdlag kan bildas av läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, socialarbetare etc. Kontinuiteten upprätthålls till vårdlaget och då i första hand läkaren.

Ökad grundbemanning på vårdavdelningarna bör kunna ge bättre kontinuitet i vården.

Arbetsfördelning mellan allmänläkare och specialist bör avgöras utifrån läkarnas kompetens och patienternas önskemål och medicinska behov.

Sjukhusläkare bör få möjlighet praktisera inom primärvården.

Joursamverkan mellan flera vårdcentraler minskar bortfall av läkararbetstid under dagtid.

Allmänläkare — specialist ingen motsats

Det finns inget motsatsförhållande mellan allmänläkare och specialistläkare. Försök att skapa motsättningar mellan olika personalkategorier i sjukvården leder enbart till dålig arbetsmiljö för personalen och en försämrad omvårdnad för patienterna. Därför är det nödvändigt att de som dagligen arbetar med och i sjukvården motarbetar sådana försök, uttalade hälsovårdsminister Elisabet Holm vid ett sammanträde med sjukhusdirektörernas förening.

Allmänläkarna är särskilt utbildade för att kunna ställa diagnoser på och behandla ett mycket brett spektrum av sjukdomar, utifrån kunskaper om både inre och yttre faktorer som påverkar människors hälsotillstånd. När allmänläkarnas